

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประเมินผลการดำเนินงานเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นายศิริเกียรติ เหลียงกอบกิจ

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รศ. ทพ. ดร. คมसरพ์ บุญยสิงห์)

.....กรรมการ
(รศ. ทญ. อัญชลี ดุษฎีพรรณ)

.....กรรมการ
(ทพ. ดร. สุวิทย์ อุดมพาณิชย์)

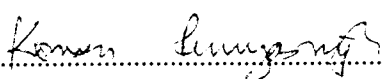
บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานเฝ้าระวังทันตสุขภาพในเด็กวัยประถมศึกษา เฉพาะการดำเนินงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาจากผลการตรวจสภาวะช่องปากนักเรียนของครูระหว่างปี 2534 - ปี 2536 กลุ่มตัวอย่างเลือกจากนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 ในปีการศึกษา 2537 โดยเลือกตัวอย่างจากโรงเรียนที่มีการดำเนินงานตามระบบเฝ้าระวังทันตสุขภาพอย่างต่อเนื่องในเกณฑ์ดี การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยใช้แบบเก็บข้อมูลที่จัดทำขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลสภาวะอนามัยช่องปาก สภาวะฟันผวน และข้อมูลการรับบริการทันตกรรมของนักเรียนแต่ละคน จากแบบฟอร์ม ทส.001 ของปี 2534 และ ปี 2536 และจากบัตรบันทึกสุขภาพซึ่งบันทึกผลการบริการทันตกรรมในช่วงเวลาดังกล่าว ผลการรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 6 โรงเรียน ได้นักเรียนตัวอย่างจำนวน 432 คน

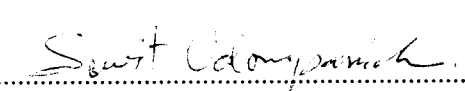
ผลประเมินการเปลี่ยนแปลงสภาวะอนามัยช่องปาก แสดงให้เห็นในภาพรวมว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีสภาวะอนามัยช่องปากดีขึ้น โดยเมื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงเป็นรายบุคคล พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ (37.5 %) มีสภาวะอนามัยช่องปากดีขึ้น รองลงมา (22.4 %) มีสภาวะอนามัยช่องปากคงเดิมในระดับที่ไม่เป็นปัญหา มีนักเรียนส่วนน้อย (18.3 %) ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางเลวลง และน้อยที่สุด (9.3 %) ที่มีสภาวะอนามัยช่องปากคงเดิมในระดับที่เป็นปัญหา ในส่วนผลประเมินการเปลี่ยนแปลงสภาวะฟันผุ พบว่า มีข้อมูลบางส่วนที่ขัดแย้งกันทำให้เกิดความไม่แน่ใจในผลการตรวจสอบสภาวะฟันผุโดยครู เนื่องจากมีความเป็นไปได้สูง ที่ครูอาจรวมฟันน้ำนมที่เป็นโรคฟันผุมาลงผลการตรวจเป็นสภาวะฟันผุด้วย การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาวะฟันผุ ในการศึกษาครั้งนี้ จึงพิจารณาจากผลการตรวจพบสภาวะไม่มีฟันผุ (ซึ่งมีความน่าเชื่อถือมากกว่า) โดยพบว่า ร้อยละของนักเรียนที่ไม่มีสภาวะฟันผุ มีการเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นความสำเร็จส่วนหนึ่งของการดำเนินงานเฝ้าระวังทันตสุขภาพในการปรับปรุงสภาพเหงือกของนักเรียนประถมศึกษา โดยนักเรียนในชั้นเรียนต่อเนื่อง ป.3 - 5 มีพัฒนาการของสภาวะเหงือกดีขึ้นมากกว่าชั้นอื่นๆ การศึกษาครั้งนี้ได้นำเสนอวิธีการอีกลักษณะหนึ่ง ในการประเมินผลการดำเนินงานเฝ้าระวังทันตสุขภาพในเด็กวัยประถมศึกษา ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานในระดับโรงเรียน และยังช่วยให้สามารถคัดแยกนักเรียน ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อโรคในช่องปากได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาทันตสุขภาพในแต่ละโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

THESIS TITLE : ASSESSMENT OF THE PRIMARY SCHOOL ORAL HEALTH
SURVEILLANCE PROGRAMME IN KARNTHARAWICHAH DISTRICT,
MAHASARAKHAM PROVINCE
AUTHOR : MR. SIRIKIAT LEINGKOBKIJ
THESIS ADVISORY COMMITTEE :

.....Chairman
(Associated Professor Dr. Khomson Punyasingh)

.....Member
(Associated Professor Dr. Anchalee Dusadeepan)

.....Member
(Dr. Suwit Udompanich)

ABSTRACT

The objective of this study was to assess the achievement of the primary school oral health surveillance programme in Karntharawichai district , Maharakarm province. Six primary school from the district , in which the oral health surveillance programme were carried on continuously and completely , were selected ; 432 children studying in the 4th , 5th , 6th class in the 1994 scholastic year in these schools were the samples. Oral examination records of the children performed by teachers in the schools in the 1991 and 1993 scholastic year were investigated. Dental treatment records of the same children during the same period were also examined.

The assessment of gingival status showed that most of the children had better conditions. In detail , large proportion of the children (37.5 %) had gingival status improved ; less proportion (22.4%) had constant healthy gingiva ; a small portion got worse (18.3 %) or had constantly poor status(9.3 %). The assessment of caries status in permanent teeth indicated that the teachers might be confused in detecting caries between primary teeth and permanent teeth. However , the more confident method to

assess caries status could be done by detecting the change in caries-free in permanent teeth ; by which the result shows a little better status.

The study shows that the oral health surveillance programme has got some achievement in improving gingival status of the primary school children , and that children in the 3rd-5th continuous class have gingival status improved much more than any other class. The assessment method proposed in this study could be applied and practiced in any school. The high risk group of oral disease in the school could be detected by this way and it will help solve the oral health problem more effectively.